

Magnus Nilsson

Produktion

191115

Till
Skogsstyrelsen

Ert diarienummer 2019/2664

Synpunkter på ”Nyckelbiotopsregistrering vid avverkningsanmälan”

Om Skogsstyrelsen skulle besluta sig för att upphöra med att registrera nyckelbiotoper i samband med hanteringen av avverkningsanmälningar, vore detta negativt både för naturvärden och för svensk skogsnäring. Risken för att värdefulla naturmiljöer avverkas i strid med den nationella skogspolitiken ökar, men parallellt ökar samtidigt risken/sannolikheten för att svensk skogsindustri avslöjas med att inte kunna uppfylla sitt löfte till konsumenterna att inte utnyttja virke från nyckelbiotoper i FSC-märkta produkter, med potentiellt mycket omfattande ekonomiska skador för hela den svenska skogsnäringen och för svensk ekonomi.

Skogsstyrelsens registrering av nyckelbiotoper och de konflikter denna orsakat, är en illustration till de besynnerliga och skadliga konsekvenserna av den princip om ”frihet under ansvar” som sägs ska styra svensk skogspolitik. Principen innebär bl.a. att miljömålen för den svenska skogspolitiken medvetet har satts på en nivå som förutsätter att markägare frivilligt ska naturanpassa sitt skogsbruk och ta större hänsyn (och kostnader) än lagstiftningen kräver av dem – annars spricker målet.

Ett sätt att, så gott det går, hantera denna ”cirkelns kvadratur” är miljöcertifieringen FSC. Ett inslag i denna är att svenska skogsprodukter märkta med FSC-logotypen inte får innehålla fibrer från nyckelbiotoper. Den ekonomiska förlust det virkesbortfall bojkotten av nyckelbiotoper innebär, har av skogsindustrin bedömts som mindre än de ekonomiska fördelar märkningen ger.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsregistrering har gett underlag för markägare, virkesköpare men också ideell naturvård att säkra att skogsindustrin kan hålla sitt FSC-löfte och att naturhänsynen i skogen därmed är större än lagstiftningen kräver – vilket både bidragit till måluppfyllelsen och den svenska skogsnäringens lönsamhet.

I en dom 181016 har emellertid kammarrätten i Göteborg fastslagit att Skogsstyrelsens registrering av nyckelbiotoper är att betrakta som myndighetsbeslut, vilket i sin tur skulle betyda att de råd och anvisningar myndigheten i sammanhanget ger skulle vara möjliga att överklaga.

Det är förståeligt om myndigheten inför hotet om att översköljas med överklaganden av sina kommentarer till avverkningsanmälningar överväger att upphöra med registreringsverksamheten (som inte är reglerad i verksinstruktioner eller regleringsbrev).

Problemet är att registreringen uppenbarligen inte är tänkt att ersättas av några andra åtgärder som på samma sätt kan bidra till att säkra naturvärdena och att svensk skogsindustri kan hålla sitt FSC-löfte.

Mot denna bakgrund föreslås att Skogsstyrelsen, försåvitt man beslutar sig för att upphöra med registreringen av nyckelbiotoper, överväger bl.a. följande åtgärder:

- Genomför regelbundna utvärderingar av i vilken mån och på vilket sätt skogsindustrin säkrar att det i leveranserna inte ingår virke från nyckelbiotoper.

- Inför ett bidrag som ideella organisationer kan söka för att systematiskt inventera och identifiera potentiella nyckelbiotoper i områden anmälda för avverkning, i syfte att minimera risken för att virke från sådana miljöer av misstag hamnar i FSC-märkta produkter. Detta är sannolikt ett mycket kostnadseffektivt sätt att främja miljömålet.
- Myndigheten bör utveckla en ekonomiskt attraktiv service som kan anlitas av både virkesköpare och markägare, t.ex. för kompletterande analyser i samband med myndighetens hantering av avverkningsanmälan. Inledningsvis skulle denna tjänst kunna delfinansieras av staten, men på sikt bör kostnaden täckas av näringen, antingen genom avgifter på dem som utnyttjar den eller via någon form av branschövergripande avgift, t.ex. baserad på förbrukningen av virke vid olika anläggningar – sågverk, massa- och pappersindustrier, energianläggningar m.m.
- Skogsstyrelsen bör även fortsättningsvis i kommentarer till avverkningsanmälningar kunna signalera misstanke om nyckelbiotopskvaliteter, på ett sätt som inte kan uppfattas som ett föreläggande eller ett inventeringsresultat, utan syfta till att underlätta för både säljare och köpare att inte av misstag avverka nyckelbiotoper och därmed hota skogsindustrins möjligheter att dra nytta av certifieringen samt att uppfylla miljömålet.

För att på ett mera rationellt, rättsäkert och effektivt sätt hantera den aktuella problematiken skulle en större översyn av skogspolitiken krävas. Översynen skulle bl.a. innebära att principen ”frihet under ansvar” överges, att samma s.k. toleranströskel som gäller vid mindre avverkningsfall bör gälla för alla avverkningsfall, samt att krav införs om en obligatorisk redovisning av miljökvaliteter på alla skogsfastigheter. (Se rapporten Skydda lagom – en ESO-rapport om miljömålet Levande skogar).

Magnus Nilsson, miljökonsult, författare till ”Skydda lagom – En ESO-rapport om miljömålet Levande skogar”

Magnus Nilsson Produktion

c/o Context, Kungsgatan 84, 112 27 Stockholm

E-post: magnus@nilssonproduktion.se

Mobilfn: 0708-996688